

Nr 476.

Av herr **Werner m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896).

De erfarenheter som vunnits efter tre års tillämpning av den nya uppbördsförordningen kunna sägas vara, att systemet blivit mera omständligt och betungande för näringslivet än vad som från början antogs. Detsamma kan även sägas då det gäller staten, för vilken systemet dragit med sig en omfattande organisation och kostnader, vilkas storlek icke förutsetts. Härtill kommer, att den uttagna preliminärskatten icke kunnat beräknas och uttagas till riktiga belopp utan givet anledning till mycket betydande kvarskatter, vilka endera måste avskrivas eller ock pressa den skattskyldige vid sidan av den löpande preliminärskatten. Vid för mycket uttagen preliminärskatt har det allmänna å andra sidan att återbetala beloppet till den skattskyldige, alltså ett administrativt betungande tvåsidigt arbete.

Dessa felaktigheter i systemet kunna aldrig helt elimineras, så länge detta arbetar efter de alltför invecklade och kostnadskrävande »millimeterprinciper» som nu sker.

På grund av huvudprincipens obestridliga förtjänster är det önskvärt, att källskattesystemet uppbäres av en allmän förståelse. Det är därför av vikt att se till, att systemet inte kommer att misskrediteras i allmänhetens ögon genom att detsamma göres krångligare och mera fiskaliskt inriktat mot de skattskyldiga.

I proposition nr 244 till årets riksdag har finansministern på basis av ett av 1949 års uppbördssakkunniga avgivet betänkande sökt komma till rätta bl. a. med den bristande överensstämmelsen mellan preliminär skatt och slutskatt. Betänkandet synes vara en typisk produkt av vad en ensidigt sammansatt expertkommitté kan åstadkomma. Kommittésammansättningen med så gott som enbart skatteuppbördstjänstemän har lett till att fiskaliska och tvångsmässiga principer kommit att dominera förslaget. Något större utrymme för synpunkter, ägnade att beakta den skattskyldiges intressen, har sakkunnigeförslaget till synes icke givet uttryck åt.

På grundval av detta förslag föreslår nu finansministern vissa skärpningar av de preliminära tabellerna, bl. a. genom att borttaga det s. k. 200-kronorsavdraget vid beräkning av preliminärskatten.

Den skärpning, som genom avdragets borttagande blir följden, sedan tabellerna även på annat sätt uppräknats, synes ge en kraftigare effekt än

som är erforderlig. Såsom kammarrätten anfört, motsvarar 200-kronorsavdraget i vissa fall eller till och med understiger vid taxering medgivna avdrag för de utgifter, varom här är fråga. I ett stort antal fall skulle ett borttagande av avdraget i fråga endast leda till återbetalningsskyldighet för statsverket gentemot den skattskyldige. Starka skäl tala alltså för att avdraget bör kvarstå.

Ännu mindre acceptabelt är kommitténs av finansministern godtagna förslag om skyldighet att gälda årsränta efter 6 % å inestående kvarskattebelopp och detta å ett så lågt belopp som ned till 300 kronor. Samtidigt föreslås, att staten skulle gottgöra den skattskyldige ränta efter endast två procent å för mycket inbetald preliminärskatt.

Den rent rättsliga innebörden av detta olikhetsförhållande emellan staten och den skattskyldige kan icke godtagas. Den betydande skärpning av skattetrycket på den skattskyldige, som det straffbetonade 6 %-tillägget skulle komma att utgöra, innebär en diskriminering av den skattskyldige för ett förhållande, för vilket denne i verkligheten i de allra flesta fall rättvisligen icke kan göras ansvarig.

Enligt författningen äger skattskyldig, huvudsakligen då rörelseidkare med s. k. B-skatt, att senast i november året före nästkommande inkomstår avgiva preliminär deklARATION över hur mycket hans inkomster antagas komma att uppgå till under påföljande år. Att på så lösliga grunder ställa ett krav om exakthet på den stora massan av skattskyldiga är helt enkelt en orimlighet. Änu mera orimligt är att på samma grunder skapa ett straffrättsbegrepp och en straffpåföljd.

Om man såsom exempel tager en rörelse sådan som jordbruket, så finnes ingen möjlighet för jordbrukaren att förutsäga storleken av nästa års inkomster. Dessa kunna bero på växlande skördeförhållanden eller därpå, om jordbrukaren kan sälja sin skörd under beskattningsåret eller om han av omständigheterna tvingas att lagra och sälja två skördar under samma beskattningsår.

För skogsbruket råder samma ovisshet. Dess inkomstförhållanden regleras av om konjunkturerna eller drivningsförhållandena medge, att ett större eller mindre virkesuttag kan verkställas. I allmänhet kan detta aldrig med någon större noggrannhet i förväg beräknas.

Den skattskyldiges verkliga inkomst för beskattningsåret kan därför endast avgöras, sedan han i februari året efteråt avlämnat sin deklARATION.

Här uppstår då den frågan, om det skall åligga den skattskyldige att vid en eventuell straffpåföljd själv beräkna storleken av sin slutskatt eller om denna skyldighet skall åligga staten genom något dess organ, taxerings- eller uppborämsmyndigheten. Vi hålla obetingat före att denna ytterligare skyldighet icke rättvisligen kan läggas på den skattskyldige utan bör åvila staten.

Ur dessa synpunkter bör den skattskyldige och staten kunna betraktas så-

som två rättsligt jämställda parter. Därför kan den olikhet i rättsförhållandet, som i sakkunneförslaget kommit till uttryck i de olika räntesatserna staten och den skattskyldige emellan, icke godkännas.

Om nu ränta över huvud taget bör utgå, vilket då det rör sig om större skattebelopp torde vara riktigt, så bör sådan ränta vara ömsesidig och lika, alltså byggd på lika räntefot.

Departementschefen talar i propositionen om ett verksamt medel att *stimulera* den skattskyldige till större medverkan för uppnående av riktiga skatteuttag. Den anvisade utvägen torde i hög grad vara ägnad att tvärtom skapa ovilja och rättmätig irritation mot hela skattesystemet.

Vill man uppnå den stimulans som förut antytts, böra för det första räntesatserna fastställas till lika storlek i bägge riktningarna. Högre ränta än vanlig inlåningsränta, motsvarande exempelvis sparbankernas, bör icke åsättas. Räntesatsen torde därför lämpligen böra fastställas till $2\frac{1}{2}$ à högst 3 %.

I propositionen föreslås, att det minimibelopp, å vilket ränta skall beräknas, skall fastställas till 300 kronor. Detta belopp synes vara alltför lågt och bör höjas till 500 kronor. Härigenom vinnes, att den ytterligare komplicerande av skattesystemet, som oavbrutet pågår, kommer att minska därigenom att ränteberäkning å ett otal småbelopp bortfaller. Genom att vanlig bankränta gottgöres den skattskyldige bör det kunna förutsättas, att denne i verklig mening stimuleras till större skattebetalningar. Härmed försvinner i stor utsträckning hans eventuella intresse av att hos sig innehålla skattepliktigt belopp.

Det i propositionen föreslagna stadgandet om skyldighet att innehålla en fjärdedel av arbetstagares löneinkomst, inklusive innaturaförmån, därest denne icke för arbetsgivaren uppvisar slutskattsedel eller eljest icke efterkommer de i författningsförslaget givna anvisningarna, synes under vissa förhållanden vara en alltför hård åtgärd och ägnad att avhålla arbetstagarne från intresset att söka och mottaga arbete. Ett avdrag av 20 % torde här i stället böra övervägas.

Med hänvisning till vad som ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 244 måtte besluta,

att i 4 § angivna 200-kronorsavdraget måtte bibehållas,

att vid eventuellt beslut om räntebeläggning av kvarskatt och återburen skatt räntefoten måtte bestämmas till lika storlek i anslutning till sparbankernas allmänt gällande inlåningsränta,

att bestämmelserna i 34 § och 90 § rörande de räntepliktiga skattebeloppens minimistorlek måtte ändras från föreslagna trehundra till femhundra kronor,

att bestämmelserna i 47 § om skatteavdrag underkastas den prövning som ovan angivits.

Stockholm den 20 april 1950.

Ivar Persson.

Karl Persson.

Osc. Werner.

Ivar Nilzon.